

1. Amaç	2
2. Kapsam	2
3. Tanımlar	2
4. Sorumluluklar	3
5. Uygulama	4
5.1. Genel Kurallar	4
5.2. Bireysel (Üretici) Kontrol ve Sertifikasyon İşlemleri	5
5.2.1 Müracaat Teklif Sözleşme ve Kontrol Planı İşlemleri	
5.2.2 Kontrol ve Gözden Geçime İşlemleri	
5.2.3 Sertifikasyon İşlemleri	
5.2.4 Habersiz Kontrol	
5.3. Grup (Üretici Örgütü-Müşahid) Kontrol ve Sertifikasyon İşlemleri	11
5.3.1 Habersiz Kontrol	
5.4. Yaptırımlar	12
5.4.1 Uyarı	
5.4.2 Askıya Alma	
5.4.3 Kısmi Askıya Alma	
5.4.4 Komple Askıya Alma	
5.4.5 İptal	
5.4.6 Sertifikasyon Kapsamının Daraltılması	
5.4.7 Sertifikanın Haksız Kullanımı	
5.4.8 Sertifikanın Yanıltıcı Kullanımı	
5.5. Kontrol/Sertifikasyon Sistemindeki Değişiklikler	14
5.6. Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) Nedeniyle Kontrol Ve Sertifikasyon İşlemleri	15
6. İlgili Dokümanlar	15
7. İlgili Kayıtlar	18
8. Ekler	18

Tarih:
15.06.2023

Hazırlayan (YT)
Hediye ÖZGÜVEN

Onaylayan (ŞM)
Hediye ÖZGÜVEN

1. Amaç

TS EN ISO/IEC 17065, İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik şartlarına göre kontrol ve sertifikasyon hizmetlerindeki sorumlulukları ve yöntemleri belirtmek, kontrol ve sertifikasyon hizmetinin yöntem, personel, kullanılan kaynaklar açısından eşit kurallarla uygulanmasını sağlamak.

2. Kapsam

İTÜ ürünlerinin kontrolü ve sertifikasyonu prosesinde yer alan tüm taraflar.

3. Tanımlar

3.1 Bireysel sertifikasyon: Gerçek veya tüzel kişilerin kendi tasarrufu altındaki alanlarda ürettikleri ürünlerin, kendi adlarına sertifikalandırılmasını,

3.2 Denetim: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyla, KSK' lar, kontrolörler, iç kontrolörler, sertifikeler, üreticiler, üretici örgütleri ve müteşebbislerin Bakanlık veya Bakanlık tarafından denetim yetkisi verilen kuruluşlarca yapılan her türlü denetimini,

3.3 Düzeltici faaliyet: Uygunsuzluğun düzeltilmesi ve şartların uygunluk kriterlerini tam olarak karşılar hale getirilmesi için yapılan iş ve işlemleri,

3.4 Grup sertifikasyonu: Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen (Değişik ibare: RG-28/5/2014-29013) üreticilerin ürettiği ürünlerin, üretici örgütü veya müteşebbis adına sertifikalandırılmasını,

3.5 İç kontrol: Kontrol öncesinde iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygunluğunu kontrol etmek üzere gerçekleştirilen faaliyeti,

3.6 İç kontrolör: Grup sertifikasyonunda, iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin ilgili mevzuata göre uygunluğunu kontrol etmek üzere grup tarafından belirlenmiş gerçek kişiyi,

3.7 Kontrol: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını belirlemek, kayıtları tutmak, sonuçları rapor etmek üzere kontrolör tarafından gerçekleştirilen işlemleri,

3.8 Kontrolör: İlgili mevzuata göre iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin uygunluğunu KSK adına kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetkilendirilen gerçek kişiyi,

3.9 Kontrol noktaları: Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile güvenilir ürün arzını sağlamaya yönelik risk değerlendirmesi sonucu belirlenen ve kontrol edilen aşamaları,

3.10 Müteşebbis: Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak grup sertifikasyonu kapsamında üretim yapan, işleyen ve/veya pazarlayan tüzel kişileri veya bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş tarımsal ürünü bireysel sertifikasyon kapsamında işleyen ve/veya pazarlayan tüzel kişileri,

3.11 Sertifika: Tarımsal ürünün bu Yönetmeliğe uygunluğunu gösteren Ek-1'e uygun olarak düzenlenmiş belgeyi,

3.12 Sertifikasyon: Kontrol faaliyetleri sonucu bu Yönetmeliğe uygunluğu belirlenen tarımsal ürünün, üretici veya üretici grubu adına belgelendirilmesini,

3.13 Sertifikeler: KSK adına kontrolü tamamlanmış ürünün, bu Yönetmeliğe uygunluğunu onaylamak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

3.14 Uygunluk kriterleri: Kontrol noktalarına uyum için ihtiyaç duyulan uygunluk düzeyini,

3.15 Uygunsuzluk: Kontrol noktalarına uyum için ihtiyaç duyulan uygunluk düzeyinin tam olarak sağlanmadığı durumları,

3.16 Üretici: Tarımsal faaliyetlerini bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapan gerçek veya tüzel kişileri,

3.17 Üretici örgütleri: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere tüzel kişilik olarak bir araya gelen üretici organizasyonlarını,

3.18 Üretim alanı: İyi tarım uygulamalarının gerçekleştirildiği alanı,

3.19 Ürün: Bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri yetiştiriciliği alanlarında elde edilen her türlü işlenmemiş ham ürünler ile bunların birinci derece işlenmesi ile elde edilmiş ürünleri, ifade eder.

3.20 Salgın hastalık: Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19)'u

3.21 Uzaktan kontrol: Salgın hastalık nedeniyle sertifikasyon sürecinin devamlılığının sağlanması amacıyla, kontrolörün süreçlerle ve ürünlerle ilgili bilgileri; üretim sahasına gitmeden, toplaması, saklaması, geri alması, işlemesi, analiz etmesi ve aktarması amacıyla bilgi işlem teknolojilerini kullandığı kontrol yöntemini,

3.22 Yönetmelik: İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliği

4. Sorumluluklar

4.1 Şirket Müdürü

Kontrol ve Sertifikasyon hizmeti taleplerinin alınmasını ve Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis' e doldurulmak üzere **ITU Müracaat Formu (F.55)**' nun gönderilmesini sağlar. Daha sonra **Sertifikasyon Hizmeti Teklif Formu (F.26)**' nu hazırlayarak, fiyat teklifini Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis' e sunar. Fiyat teklifinden sonra Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis kabul eder ise sözleşme imzalar. Kontrol ekibini, kontrolörleri, kontrol tarihlerini ve kontrol sürelerini iyi tarım uygulamaları yönetmeliğine göre belirler. Sertifikasyon hizmeti için gereken dokümanların Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis' den talep edilmesini ve kontrolöre iletilmesini, laboratuvar analizlerinin gerçekleştirilmesini ve sonucun ilgililere iletilmesini sağlar. Kontrolörlerin, sertifikelerin ve gözden geçirme yapacak kişinin seçimi ve atamasını yapar. Sertifikasyon işlemlerinin içeriğinin gözden geçirilmesi ve prosedürün TS EN ISO/IEC 17065 standardının gereklerine uygunluğunun sağlanmasını, sertifikasyon karar sürecinin koordinasyonunu, sertifikaların düzenlenip Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis' e gönderilmesini, sertifikasyon şartlarındaki değişikliklerin Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis' lere bildirilmesini ve sertifikasyon prosesi ile ilgili kayıtların hangi nedenle olursa olsun sözleşmenin sona ermesinden itibaren 5 yıl saklanmasını sağlar.

4.2 Kontrolörler

Kontrol işleminin TURKGAP prosedürlerine göre gerçekleştirilmesinden, Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis talebine göre ürünün işlenmesinin İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik dahilinde kontrol edilmesinden sorumludurlar. Bu kapsamda Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis ile görüşerek kontrol planının yapılması, kontrole ilgili olarak Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis ile diyalogun kurulması, Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis dokümantasyonunun gözden geçirilmesi / değerlendirilmelerinin yapılması, yerinde kontrollerin yapılması, analiz için numune alınmasından, mevcut ise yapılan tespitlerin uygunsuzluk raporlarında dokümanite edilmesi, kontrol raporunun hazırlanması, serbest bırakma için dokümantasyonun TURKGAP' a iletilmesini sağlar.

4.3 Gözden Geçirmeci

Kontrol işleminin ardından kontrolörün kapatmalarını yaptığı dosyayı sertifika verilmeden önce ilgili yönetmelik ve prosedürlere göre inceler. Yaptığı incelemenin kayıtlarını tutar ve incelemesi bittikten sonra TURKGAP' a iletilmesini sağlar.

4.4 Sertifikeler

Tüm kontrolleri tamamlanmış iyi tarım uygulamaları ürünlerinin kontrole ilişkin bilgi ve belgelere dayanarak sertifikalandırılmasını sağlar, İyi Tarım Uygulamaları Sertifikası verilmesi kararını alır. Sertifikeler, Şirket Müdürü tarafından atanır çıkar çatışması ve gizlilik konusunda beyanda bulunurlar ve **Kontrolör / Sertifikatör Yükümlülük Beyanı(F.04)**'ni imzalarlar.

4.5 Üreticiler

İyi tarım uygulamalarının genel kurallarına uyumlu ve tutarlı olmalıdır. Bireysel sertifikasyon kapsamındaki üreticiler bireysel sertifikasyon şartlarında, grup sertifikasyonu kapsamındaki üreticiler ise grup sertifikasyonu şartlarında kontrol edilerek sertifikalandırılır. Üretici tarafından üretilen aynı türdeki ürünlerin tamamı, kontrol ve sertifikasyon kapsamına alınır.

4.6 Üretici Örgütleri

5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu çerçevesinde kurulan üretici birlikleri dışındaki üretici örgütlerinin; kendi özel mevzuatı veya ana sözleşmelerinde tarımsal ürünlerin üretimi ve ticaretine ilişkin faaliyette bulunmayı düzenleyen hükümler açıkça yer alır. Grup sertifikasyonu şartlarında kontrol edilerek sertifikalandırılır. İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine, kalite yönetim sistemi şartlarına veya TURKGAP ile yapılan sözleşme esaslarına uymadığını tespit ettiği üyesini veya üyeye ait ürünü sertifikasyon kapsamından çıkarır. Çıkarılan üyeyi TURKGAP' a en fazla bir ay içerisinde bildirir.

4.7 Müteşebbisler

Kendi özel mevzuatı veya ana sözleşmelerinde tarımsal ürünlerin üretimi ve ticaretine ilişkin faaliyette bulunmayı düzenleyen hükümler açıkça yer almalıdır. Bitki koruma ve bitki besleme ürünleri ile hayvan sağlığı ve hayvan besleme ürünlerine ait üretim, satış, pazarlama ve reklam faaliyetlerinde bulunamaz. Ayrıca tarımsal danışmanlık yapamaz. Bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri yetiştiriciliği alanında elde edilen her türlü işlenmemiş ham ürünleri kendi adına sertifikalandıracak müteşebbisler, grup sertifikasyonu şartlarında kontrol edilerek sertifikalandırılır. Sertifikalı ürünlerin, iyi tarım uygulamaları sertifikası olmayan ürünlerle karışmasını engelleyecek her türlü tedbiri almak suretiyle izlenebilirlik sistemi oluşturur. Yönetmelik hükümlerine, kalite yönetim sistemi şartlarına veya TURKGAP ile yapılan sözleşme esaslarına uymadığını tespit ettiği üreticisini sertifikasyon kapsamından çıkarır. Çıkarılan üreticiyi TURKGAP' a en geç bir ay içerisinde bildirir. Bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri yetiştiriciliği alanında elde edilen her türlü işlenmemiş ham ürünleri kendi adına sertifikalandırmayan, ancak iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip tarımsal ürünleri satın alarak işleyen, ambalajlayan veya paketleyen müteşebbisler; iyi tarım uygulamalarına uygun faaliyette bulunarak bireysel sertifikasyon şartlarında sertifikalandırılır. Bu şekilde sertifikalandırılan müteşebbisler iyi tarım uygulamaları ürünlerinin izlenebilirliğini sağlayarak iyi tarım ürünü olmayanlar ile karışımını önler.

Grup sertifikasyonu kapsamındaki üreticiler, İTU hakkında Yönetmelik kapsamında iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinde bulunacaklarına ilişkin taahhünameyi üretici örgütünün veya müteşebbisin idari organına verir. Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında bir araya gelen üreticiler ise üretici örgütü veya müteşebbis ile ayrı ayrı sözleşme yapar. Grup sertifikasının kullanım hakkı, üretici örgütüne veya müteşebbise aittir. Sertifikasyon kapsamındaki üreticiler, üretici örgütü veya müteşebbisin izni dışında sertifikayı kullanamaz. Ancak İTU yapanlara yönelik destek ve hizmetlerden bireysel olarak yararlanabilir. Üretici örgütleri ve müteşebbisler, iyi tarım uygulamalarına ilişkin bir kalite yönetim sistemi kurmak ve yürütmekle yükümlüdür. Üretici örgütleri veya müteşebbisler yılda en az bir kez TURKGAP tarafından kontrol edilir. Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis, sertifikasyon dokümanlarının kopyalarını başkalarına vermesi durumunda dokümanların bütünlüğünü bozmadan veya TURKGAP' tan yazılı izin alarak çoğaltabilir. Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis, TURKGAP' ın sertifikasyon dokümanlarına, kendi oluşturacağı reklamlar, broşürler ve dokümanlar gibi iletişim ortamlarında atıf yaparken TURKGAP' ın Sertifika ve Logoların Kullanımı Prosedürüne uymak zorundadır. (bkz www.turkgap.com) Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis, Tarım ve Orman Bakanlığı İTU logosu, TURKGAP logosu ve kendi logosunu kullanırken, TURKGAP' ın Sertifika ve Logoların Kullanımı Prosedürüne uymak zorundadır. (bkz www.turkgap.com) Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis, TURKGAP personelinin denetim esnasında İş sağlığı ve iş güvenliğini (can güvenliğini) sağlamakla yükümlüdür. Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbis, TURKGAP personeline denetim esnasında ve sonrasında baskı kuramaz. Müteşebbis, sertifikanın yanıltıcı ve haksız kullanımını yapamaz.

5. Uygulama

5.1. Genel Kurallar

İTU Kontrol ve sertifikasyon işlemleri, Bakanlıkça belirlenen uygunluk kriterleri ve kontrol noktaları doğrultusunda gerçekleştirilir. Kontrol işlemleri kontrolör, sertifikasyon işlemleri sertifikeler tarafından yapılır. Üretilen tarımsal ürünler, kontrol edilerek sertifikalandırılır.

İyi tarım uygulamaları sertifikasyonu için başvuran Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbis aşağıdaki belgelere sahip olmalıdır:

- Üreticiler Çiftçi Kayıt Sistemine (çks) dahil olmalı ve güncel ÇKS belgeleri olmalıdır. Eğer örtü altı üretim yapıyorlarsa, Örtüaltı Kayıt Sistemine dahil olmalı ve güncel Örtüaltı Kayıt Belgeleri olmalıdır.
- Ürün işleme yapan işletmelerin İşletme Kayıt Belgesi veya İşletme Onay Belgesi olmalıdır.

İyi tarım uygulamaları; üretici, üretici örgütü veya müteşebbis ile TURKGAP arasında tarafların sorumlulukları, hakları ve anlaşmazlıklarını düzenleyen sözleşme doğrultusunda yürütülür. Üretici, üretici örgütü veya müteşebbis aynı dönemde aynı ürün için sadece bir KSK ile sözleşme yapar ve sözleşme devam ettiği sürece başka bir KSK ile sözleşme yapamaz. Ayrıca, hukuki yapılarında, tarımsal faaliyetlerinde veya üretim alanlarında yaptığı her türlü değişikliği TURKGAP' a en geç 1 (bir) ay içerisinde bildirir. Üretici, üretici örgütü veya müteşebbis sözleşmedeki hak ve yükümlülükleri saklı kalmak koşuluyla, sertifikasyon kapsamındaki ürün veya ürünlerini geçici veya sürekli olarak iyi tarım uygulamaları kapsamında çıkarma hakkına sahiptir. Ayrıca, bu sözleşmede İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik' e aykırı faaliyette bulunulması veya üretici, üretici örgütü veya müteşebbis ile TURKGAP arasında anlaşmazlığın vuku bulması durumlarında, uygulanacak işlemler ile gerekli hallerde başvurulması maksadıyla üretim bölgesi içerisinde olan bir mahkeme yeri belirtilir.

Tarımsal ürünlerin kontrol ve sertifikasyonu, bireysel sertifikasyon ve grup sertifikasyonu olmak üzere iki şekilde yapılır. Üretici, Üretici Örgütü veya Müteşebbisler, aynı dönemde aynı ürün için bireysel veya grup seçeneklerinin sadece birinde iyi tarım uygulamaları faaliyetinde bulunurlar. İyi tarım uygulamalarına başlayan Üretici, Üretici Örgütü Veya Müteşebbisler İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelik doğrultusunda belirtilen hususlara dair her türlü kayıtlarını Bakanlık yetkililerine ve TURKGAP' a ibraz eder, üretim alanlarını denetime ve kontrole açar.

TURKGAP; üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler ile sözleşme yapmak suretiyle kontrol ve sertifikasyon faaliyetinde bulunur. Bu sözleşmede, tarafların sorumlulukları, hakları ve anlaşmazlıklarını düzenleyen hususlar yer alır. Bunun yanında, İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmeliğe aykırı faaliyette bulunulması veya taraflar arasında anlaşmazlığın vuku bulması durumlarında, uygulanacak işlemler ile gerekli hallerde başvurulması maksadıyla üretim bölgesi içerisinde olan bir mahkeme yeri belirtilir Üreticiler, aynı dönemde aynı ürün için bireysel veya grup seçeneklerinin sadece birinde iyi tarım uygulamaları faaliyetinde bulunur. Üretici, üretici örgütü ve müteşebbisler; hukuki yapılarında, tarımsal faaliyetlerinde veya üretim alanlarında yaptığı her türlü değişikliği, TURKGAP' a en geç 1 (bir) ay içerisinde bildirir. Üretici, üretici örgütü ve müteşebbisler; TURKGAP ile yaptığı sözleşmedeki hak ve yükümlülükleri saklı kalmak koşuluyla, sertifikasyon kapsamındaki ürün veya ürünlerini geçici veya sürekli olarak iyi tarım uygulamaları kapsamında çıkarma hakkına sahiptir. İyi tarım uygulamalarına başlayan üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler İyi Tarım Uygulamaları Hakkında Yönetmelikte belirtilen hususlara dair her türlü kayıtlarını Bakanlık yetkililerine ve TURKGAP' a ibraz eder, üretim alanlarını denetime ve kontrole açar.

5.2. Bireysel (Üretici) Kontrol ve Sertifikasyon İşlemleri

5.2.1 Müracaat-Teklif-Sözleşme ve Kontrol Planı İşlemleri

Gerçek veya tüzel kişilerin malik veya kiracılık sıfatıyla tasarrufu altında bulunan alanlarda üretim yapmaları halinde bireysel sertifikasyon yapılır. Sertifikasyon kapsamındaki ürünün üretiminin yapıldığı tüm alanlar, yılda en az 1 (bir) kez TURKGAP tarafından kontrol edilir. İyi tarım uygulamaları kontrol faaliyetinden yararlanmak isteyen üreticiler, telefon/mail/e-posta ile yada TURKGAP' in web sayfasında yer alan İTU Müracaat Formu (F.55) ile TURKGAP' a başvur. Üretici, kapsamında, üretim şekli ve esasında, yasal statüsünde oluşabilecek belgelendirme sürecini etkileyecek değişiklikleri kontrol planı yapılmadan önce bildirir. Bu değişikliği İTU Müracaat Formu' ndaki (F.55) belgelendirme sürecini etkileyecek değişiklikler kısmına ekleyerek TURKGAP' a bildirir. Eğer ÇKS belgesinde yapılması gereken bir değişiklik var ise, ÇKS belgesini değiştirerek bildirir. ÇKS belgesindeki değişiklikleri bildirmek ÇKS sahibine veya sorumlusuna aittir. Denetim sonrası

veya sertifika basıldıktan sonra olan değişiklikler ile ilgili bilgi verildikten sonra kontrol gerektirecek bir değişiklik var ise tekrar kontrol planı yapılarak kontrol gerçekleştirilir. Sonrasında sertifika kapsamında uygun şekilde revizyon yapılarak, yayınlanır. Kontrol gerektirmeyecek bir değişiklik var ise, ilgili belgeler incelenerek sertifika uygun şekilde revizyon yapılarak, yayınlanır.

Şirket müdürü, gelen başvuruyu değerlendirir. Daha sonra **Sertifikasyon Hizmeti Teklif Formu (F.26)' nu** hazırlayarak, fiyat teklifini üreticiye sunar. Fiyat teklifinden sonra üretici kabul eder ise karşılıklı olarak **İyi Tarım Uygulamaları Kontrol ve Sertifika Sözleşmesi (F.54)** imzalanır. Üreticiyle imzalanan sözleşme ile birlikte TURKGAP tarafından gün/ay/yıl olarak kontrol planı hazırlanarak üreticiye bildirilir. Kontrol planı, üreticinin adı ve adresi, kontrol tarihi, kontrol süresi ile kontrolörün adını içerir. Kontrol planına göre, hasat ve kesim gibi üretimin tüm aşamalarının kontrolünü sağlayacak şekilde kontrol faaliyetinde bulunulur. Kontrol faaliyetlerinin gerçekleşmesi için, kontrolör ataması Şirket Müdürü tarafından yapılır. Şirket müdürü, bireysel sertifikasyonda en az 1 (bir) gün, ancak aynı köy/mahalle sınırları içinde olması halinde bir günde iki üretici, üreticinin farklı illerde de üretim/yetiştiricilik alanlarının bulunması halinde her ili için ilave bir gün dikkate alarak kontrolör atamasını yapar. Sözleşmenin yapılmasından sonra bağımsızlık ilkesinin zedelenmemesini garanti altına almak amacı ile **Kontrolör / Gözden Geçirme / Sertifikasyon Görevlendirme Bildirgesi (F.17)** ile yazılı olarak KEK EK 1' de belirtilen özelliklere sahip kontrolör gerçekleştirecek Kontrolörler / Sertifikasyonu gerçekleştirecek Sertifikasyon Görevlendirme ile gözden geçirme görevini yerine getirecek Gözden Geçirmeci görevlendirilir. Gözden geçirmeci olarak görevlendirilecek kişi dosyada kontrolörlük görevi olmayan bir kontrolör olmalıdır. Aynı zamanda şirket ortaklarından olan kişilerin sertifikasyon görevi olarak da görev yapmaları durumunda tarafsızlığa ilişkin sahiplikten kaynaklanan riski ortadan kaldırmak için gözden geçirmeci olarak görevlendirilemezler. İmzalanan sözleşme üreticiye ait iletişim, arazi/işletme ve ürün bilgilerini içerecek şekilde sözleşme tarihinden itibaren en geç 15 (on beş) gün içerisinde, kontrol planını ise kontrol tarihinden en geç 7 (yedi) gün önce üretimin yapıldığı yerin il müdürlüğüne ulaşacak şekilde bildirilir. F.17' nin notlar bölümüne kontrolör / Gözden geçirmecinin / sertifikasyon görevlendirme formu Şirket Müdürü tarafından belirtilir. Şirket müdürü kontrolör görevlendirmede kontrol soru formunu müracatta edinmiş olduğu bilgilere göre bireysel; yaş meyve sebze de F.56 **TURKGAP İyi Tarım Uygulamaları Kontrol Soru Formunu (TÇ/AF-BÜ/CB-MS/FV)**, tarla bitkilerinde F.56 formunun TÇ/AF, BÜ/CB kısmı ile **F.76 Tarla Bitkileri Kontrol Listesini (CC)**, Fide ve fidan için **F.96 Fide ve Fidan Kontrol Listesini (FF)** Çiçek ve Süs Bitkilerinde **F.95 Çiçek ve Süs Bitkileri kontrol listesini (ÇS)**, Çay için **F.99 Çay Kontrol Listesinden (ÇK)**, pamuk kontrolünde **F.86 Pamuk kontrol noktaları (PA/CO)** uygun olanı belirtir. Ayrıca, üretici dışında denetime eşlik eden olursa TURKGAP Denetim Katılım Formunu (F.92) kullanır.

Kontrol ve Sertifikasyon için, **Kontrol / Sertifikasyon Müracaatı ve Sözleşme Yapılması Prosedürü (PR.09)**' ne göre TURKGAP' a resmi başvuru işlemlerinin tamamlanmış olması gerekir. Üretici, **İyi Tarım Uygulamaları Kontrol Sözleşmesi Genel Şartları (F.27)** doğrultusunda yükümlülüklerle sahiptir. Üreticinin, kontrol ve sertifikasyona hazır olup olmadığına dair karar, **Kontrol ve Sertifika İçin Gerekli Dokümanlar Talep Formu (F.29)**' na göre sunulan dokümanlarının incelenmesi sonuçlarına göre verilir. İncelenen dokümanlar, sonuçları ve tespit edilen uygunsuzluklar, istenen düzeltici faaliyetler **Doküman İnceleme Sonuç Raporu (F.43)** ile dokümante edilir. İnceleme sonucunda tespit edilen eksiklikler üreticiye bildirilir ve düzeltmeler talep edilir. Ayrıca Kamu ihalelerinde teknik şartnameler doğrultusunda ücret değerlendirmesi yapılır. Teklifte değerlendirmeye alınacak bilgiler **TURKGAP İhale Değerlendirme Formuna (F.91)** yazılarak değerlendirilir. Teknik şartnamede TURKGAP' in kapsamına uyumlu olan kapsamlara ücretlendirme yapılır. TURKGAP' in kapsamına uyumlu olmayan şartlara ücretlendirme yapılmaz. Kapsam ve üretici sayısı uygunsa ihaleye teklif verilir. İhale için verilen teklif değerleri kamu kurumunun Teklif Mektubu formuna yazılarak Şirket Müdürü tarafından onaylanır. İhalenin TURKGAP' ta kaldığı bildirildikten sonra müşterilerle sözleşme imzalanır.

5.2.2 Kontrol ve Gözden Geçirme İşlemleri

İTU kontrollerinde, Bakanlık tarafından yayınlanan İyi Tarım Uygulamaları faaliyetinde bulunan tüm üreticilerin uyması gereken kontrol noktaları denetlenir. Bitkisel üretim kapsamında aşağıdaki alt kapsamlarla ilgili uygunluk kriterleri yer almaktadır ve ilgili kontrol listeleri İTU kontrollerinde kullanılır:

- Tüm Çiftlik / İşletme Kontrol Noktaları ve Uygunluk Kriterleri
- Bitkisel Üretim Ürün Tabanı Kontrol Noktaları ve Uygunluk Kriterleri
- Meyve ve Sebze Üretimi Kontrol Noktaları ve Uygunluk Kriterleri

Kontrol işlemi; yazılı belgeleri, planları, defterleri, raporları, kayıtları, arazi, işletme ve depo gibi kritik kontrol noktalarının kontrollerini ve gözlemlerini içerir. Kontrollerde, kontrol edilen Üretici ile, karşılıklı görüşmelerde ve uygulama alanlarında, dokümanite edilen şartların yerine getirilme durumları incelenir. Gözden geçirmenin ve görüşmelerin sonuçları, dokümanite edilir ve değerlendirilir. *Kontrol Listesi*' ne (F.56 ve/veya F.76) dokümantasyon ve uygulamadaki yeterlilik/yetersizlik durumunu açıkça gösterecek ve geriye dönük izlenebilir olacak şekilde kaydedilir. Kontrol listesine (F.56 ve/veya F.76) gösterim: Evet (uygun), Hayır (uygunsuz) ve Kapsam Dışı (K/D) ifadeleri ile gösterilir. Uygunluk kriteri alanında "K/D olarak gösterilen kontrol noktaları, söz konusu uyum kriterinde özellikle belirtilmedikçe "uygulanamaz" şeklinde ifade edilemez ve denetlenmek zorundadır. Eğer K/D olarak gösteriliyor ise kanıtlarının belirtilmesi gereklidir. Kontrol noktasının istisnai bir şekilde uygulanmaz olduğu durumlarda, cevap haklı bir gerekçe gösterilerek "evet" olmalıdır. Her bir kontrol hususu için kanıtlar (yorumlar) sağlanmalıdır. Bunlar, olaydan sonra dokümantasyonun denetlenmesine olanak sağlayacaktır ve denetim süresince alınan referans detaylarını içerecektir. Bütün iç denetimlerde, öz-değerlendirmelerde ve harici denetimlerde, kontrol edilen/denetlenen bütün birinci derece zorunluluklar için kanıtlar gösterilmek (yorumlar) zorundadır.

5.2.2.1 Numune Alma: Çiçek ve süs bitkilerinde kontrolü yapılan ürünler gıda maddesi olarak türekecek ise numune alıp analiz yaptırmak zorundur. Bu durum dışında ve fide-fidanda numune alınmaz. İyi Tarım Uygulamaları ve ülke mevzuatındaki **Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu**, **Zirai Karantina Numune Alma Ve Analiz Yönetmeliği**, **Gıda Güvenliği Ve Kalitesinin Denetimi Ve Kontrolüne Dair Yönetmelik** ile **Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği** ve **buna bağlı tebliğlere** uyularak, üretimi gerçekleştirilen tarımsal ürünlerde bulunan pestisit kalıntılarının resmi kontrolleri ve izlenmesi için numune alınır. Numune alınacak ürün; analizi yapılacak partiyi temsil edecek şekilde olmalıdır. Laboratuvar numunelerinin alımı ve hazırlanması için alınacak önlemler; kalıntı miktarının analitik olarak tespitini veya laboratuvar numunelerinin temsil özelliğini olumsuz etkileyebilecek bulaşma ve bozulmalar gibi değişikliklerden sakınarak alınmalıdır. Mümkün olduğunca partinin değişik yerlerinden rasgele seçilerek numune alınmalıdır. Numune alımı için bahçede veya açık alanda eş örnekleme metodu ile tek arazi ise birbirinden farklı olan yaklaşık 10-15 noktasından numune alır. Eğer arazi meyve bahçesi ise meyve ağaçlarının alt-orta-üst dallarından birer meyve koparılarak yine birbirinden farklı olan yaklaşık 10-15 ağaçtan numune alır. Daha sonra bu numuneler paçal edilip, aşağıda belirtilen Türk Gıda Kodeksi Gıdalarda Pestisit Kalıntılarının Resmi Kontrolü İçin Numune Alma Metodları Tebliğinin Ek-4' ünde belirtilen Bitkisel Ürünlerde Birincil Numunenin Tanımı ve Laboratuvar Numunesinin Minimum Miktarının Belirlenmesi ile ilgili tabloda belirtilen miktarlarda örnek alınarak, rezidü analizi için TS EN ISO/IEC 17025 akreditasyonuna sahip bir laboratuvara gönderilir.

Sıra No	Ürün Sınıfı	Örnek Grupları	Ürün	Alınacak numunenin yapısı	birincil	Her bir laboratuvar numunesinin minimum miktarı
Bitkisel Birincil Gıdalar						
1	Tüm taze meyveler Tüm taze sebzeler, patates ve şeker pancarı dahil, otlar hariç					

1.1	Küçük ebatlı taze ürünler Birimler genellikle < 25 g	Üzümsüler ve küçük meyveler, bezelye, zeytin	Bütün birim veya paketler veya numune alma aletiyle alınan birimler	1 kg
1.2	Orta ebatlı taze ürünler Birimler genellikle 25-250 g arası	Elma, portakal	Bütün birim	1 kg (En az 10 birim)
1.3	Büyük ebatlı taze ürünler Birimler genellikle > 250 g	Salatalık, lahana, üzüm (salkım halinde)	Bütün birim	2 kg (En az 5 birim)
2	Bakliyat	Kurutulmuş fasulye, kurutulmuş bezelye		1 kg
	Tahıl taneleri	Pirinç, buğday		1 kg
	Sert kabuklu meyveler	Hindistan cevizi hariç		1 kg
		Hindistan cevizi		5 birim
	Yağlı tohumlar	Yerfıstığı		0,5 kg
Meşrubat ve şekerler için kullanılan tohumlar	Kahve çekirdeği		0,5 kg	
3	Taze otlar	Maydanoz	Bütün birim	0,5 kg
		Diğerleri		0,2 kg
	Kurutulmuş otlar için bu tablonun 4 üncü maddesi kullanılır.			
Baharat	Kurutulmuş	Bütün birim veya numune alma aletiyle alınanlar	0,1 kg	

İşlenmiş Bitkisel Gıdalar

4	Bitkisel ikincil gıdalar; kurutulmuş meyve, sebze, otlar, şerbetçi otu, öğütülmüş tahıl ürünleri Bitkisel türetilmiş gıdalar: çaylar, bitkisel çaylar, bitkisel yağlar, meyve suları, sebze suları, işlenmiş zeytin gibi çeşitli ürünler Tek bileşenli bitkisel gıdalar; paketlenmiş veya paketlenmemiş veya baharat, çeşni maddesi, aroma verici gibi bileşenlerden bir miktar içeren genelde ön paketlenmiş ve tüketime hazır pişirilmiş veya pişirilmemiş ürünler Çok bileşenli bitkisel gıdalar: Bitkisel bileşenin ağırlıklı olduğu hem hayvansal ve hem bitkisel bileşen içeren gıdalar (Ekmekler ile diğer pişirilmiş tahıl ürünleri)			
4.1	Birim değeri pahalı ürünler		Paketler veya numune alma aleti ile alınan birimler	0.1 kg (*)
4.2	Az miktardaki dökme katı ürünler	Şerbetçi otu, çay, bitkisel çay	Paketli veya numune alma aleti ile alınan birimler	0,2 kg
4.3	Diğer katı ürünler	Ekmek, un, kurutulmuş meyve	Paketler veya diğer tam birimler veya numune alma aleti ile alınan birimler	0,5 kg
4.4	Sıvı ürünler	Bitkisel yağlar, meyve sebze suları	Paketli veya numune alma aleti ile alınan birimler	0,5 L veya 0,5 kg

Bireysel üretici olup birden fazla araziye sahipse yukarıdaki işlem her arazi için tekrarlanarak (bireysel üreticide KYS var ise örnekleme metodu da yapılabilir), toplanan tüm örnekler paçal edilir.

Bu numunelerden yine yukarıda belirtilen şekilde örnek alınarak, rezidü analizi için TS EN ISO/IEC 17025 akreditasyonuna sahip bir laboratuvara gönderilir. Numuneler partiye bağlı olarak laboratuvar numunelerini sağlayacak yeterlilikte alınır. Laboratuvarın TS EN ISO/IEC 17025' e göre akredite olması istenir. Kontrolör, partinin orijini ve durumunu, hasat eden kişiyi, laboratuvar adını, numune alma tarihini, yerini ve ilgili diğer bilgileri **Numune Etiket (F.74)**' ne kayıt eder. Her bir laboratuvar numunesi sağlam, temiz, bulaşma olmaksızın yeterli korumayı sağlayan ve nakil sırasında hasar görmeyeceği kaplar içine konur. Ayrıca numune açılmayacak şekilde kapalı olmalı ve numune alma etiketi iliştilmelidir. Çoğu ürün polietilen kaplarda, gerekirse havalandırma sağlanarak nakledilir. Numune almada; her bir partiyi net olarak tanımlayabilecek, analiz yapana da yardımcı bilgiyi de içerecek şekilde, açık ve silinmez bir şekilde yazılmış, numune alma yeri ve tarihi de belirtilerek kayıt tutulur. TURKGAP, İTU yönetmelik hükümlerine uymayan üretim teknikleri veya girdilerin kullanıldığında şüphe duyduğu durumlarda analiz amaçlı numune olarak TS EN ISO/IEC 17025' de akredite olan laboratuvar da analiz yaptırır. Analiz raporlarını üretici dosyalarında bulundurur.

Kontrol sonunda Kontrolör; kontrol seyrini anlatır, olumlu ve olumsuz sonuçları açıklar, bulguları özetler, ürünlerin analiz edilmesi için tüm alanı kapsayacak şekilde çapraz örnekleme yapılarak numune alınır ve numune etiketi doldurulur. Kontrolde, kontrolör tarafından kayıt altına alınan iyi tarım uygulamaları kontrol raporları için temel bilgi niteliğinde olmak üzere:

- Üreticinin adı ve adresi,
- Kontrol tarihi,
- Kontrol süresi,
- Kontrolün kapsayacağı konular ve ürünler,
- Kontrolör adı, bilgileri bulunur.

Kontrolör; Kontrol tamamlandıktan sonra tespit edilen uygunsuzluklar varsa bunları ve üretim alanları ile ilgili sonuçları içeren bilgileri **TURKGAP İyi Tarım Uygulamaları Kontrol Raporu (F.57)** na kayıt eder ve çift nüsha/fotokopi olacak şekilde hazırlar. Kontrol raporunda, uygunsuzlukların açık tanımları ve çözüm yolları dokümanite edilir. Kontrol raporunda belirtilen uygunsuzluk durumlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi gereken faaliyetler hakkında bilgilendirme yapar. Kontrolör Üreticiye uygunsuzlukları **28 (yirmi sekiz) gün** içerisinde kapatması gerektiği ile birlikte sertifikasyon prosedürünü açıklar ve gerçekleştirilecek düzeltici faaliyetler belirlenir. Kontrolör, düzeltici faaliyetleri gözden geçirir ve aşağıdaki kararlardan birisini verir:

- Uygunsuzlukların giderildiğinin doğrulanması ancak bir takip kontrolü ile doğrulanmalıdır.
- Uygunsuzlukların giderildiğinin doğrulanması için takip kontrolüne gerek olmayıp doğrulama sunulacak revize dokümanların / yeni dokümanların gözden geçirilmesi ile yapılabilir.

Verilen karar, kontrol raporunda dokümanite edilir. Kontrol raporunu, üreticiye imzalatır. Kontrolör, kendisinde imzalayarak bir nüshasını üreticiye bırakır. Bu rapor, üretici tarafından muhafaza edilir. Kontrol raporu, rapor tarihinden itibaren 1 (bir) ay içerisinde bilgi için faaliyet gösterilen ilin il müdürlüğüne gönderilir. Takip kontrolünün (yeniden kontrol) gerektiği durumlarda bu kontrol, sertifikasyon kapsamındaki ürün/ürünlerin hasat dönemleri dikkate alınarak tamamlanmalıdır. Takip kontrolünde özel olarak, kontrol raporuna konu olan madde üzerinde odaklanılır.

Belirlenen birinci derece tüm uygunsuzlukların ve ikinci derece uygunsuzlukların %95' i TURKGAP tarafından doğrulanana kadar (yerinde kontrolle veya diğer uygun doğrulama yöntemleriyle) sertifikasyon işlemleri gerçekleştirilmez.

Aynı işletmede birden fazla ürünün kontrol ve sertifikasyonu gerçekleştirilecek ise aşağıdaki şekilde yapılır (*İTU hakkında yönetmeliğin 7. Maddesinin 1. Fıkrasının (c) bendine göre*):

1) İlk kez sözleşme yapılan üreticilerin kontrolünde, tüm ürünler için üretimin tüm aşamalarının kontrol faaliyetleri gerçekleştirilir. Aynı yıl içerisinde birden fazla üretimi gerçekleştirilen ürünler için kontrol yapılarak sertifika düzenlenmesini takiben, her dönem için yerinde kontrol yapmadan kayıtların

kontrolü ile kontrol noktaları doğrulanır. Uygunluğu halinde sertifika revize edilerek yeniden yayınlanır. Ancak üretim süreci dört aydan kısa olan ürünlerde her dört ayda bir kayıtların kontrolü ile kontrol noktaları doğrulanır. Hasat sezonu uzun olan ürünlerde ise risk analizine dayalı kontrol noktaları doğrulanır.

2) İkinci yıldan itibaren, aynı kapsamda olan fakat farklı hasat dönemine sahip birden fazla ürünün müteakip kontrollerinde, ilk hasadı gerçekleşen ürün ile üretim alanı en çok olan ürünün hasat dönemi dikkate alınarak kontrolör görevlendirilerek, kontrol yapılır. Sertifika kapsamındaki diğer ürünler için çevre, insan ve hayvan sağlığı açısından risk değerlendirmesi yapılarak tüm kontrol noktaları için objektif deliller yerinde kontrol edilmeyen ürünlerin hasat dönemlerine uygun analiz raporlarını da içerecek şekilde kontrolöre iletilir. Gözden Geçiren kişi tarafından değerlendirilen dosya sertifikaya sunulur. Uygun olması halinde sertifika revize edilerek yayınlanır. Uygun olmayan durumlarda ise yerinde kontrol yapılır.

3) Kontrol noktalarında değişikliğe gidilmesi, sertifikasyon kapsamına yeni bir ürünün, üreticinin veya üretim alanının dahil edilmesi veya sertifikalı üretime ara verilmesi durumlarında 1 nolu bende göre kontrol faaliyetleri gerçekleştirilir.

Kontrolör, kontrol ile ilgili tespitlerinden sonra varsa tüm uygunsuzlukların giderildiği ve giderildiklerinin dokümanite edilmiş kanıtları ile birlikte önerisini de içerecek şekilde **TURKGAP İyi Tarım Uygulamaları Kontrol Raporu(F.57)** nu tamamlar. Düzeltme faaliyet talebi ve ilgili kanıtların kontrol tarihinden itibaren 28 (yirmi sekiz) gün içerisinde yapılması gereklidir. Kontrolör, kontrol raporunda İTU sertifikasyonu için uygun olarak kapatma yaptıktan sonra, bu onayı **Kontrol Sonucu Onay Formu (F.47)** ile de kayıt altına alınır. Ayrıca, kontrolör tarafından üreticinin hangi risk kategorisinde olduğunun tespit edilebilmesi için, **Üretici Risk Analizi (F.88)** formunu doldurması gereklidir. Bu formu da doldurduktan sonra kontrolör, bütün evrakları TURKGAP' a teslim eder.

Kontrolde tespit edilen uygunsuzluğun çevre, insan ve hayvan sağlığı açısından tehlike arz ettiği veya uyarı işleminden sonra uygunsuzlukların 28 (yirmi sekiz) gün içerisinde kapatılmadığı durumlarda, sertifikanın kullanım hakkını durduran veya sertifika yayınlanmasını geciktiren, tespit edilen uygunsuzluğa ait kontrol noktasının yer aldığı kapsama göre komple yada kısmen askıya alma (ürünler ve/veya ilgili üreticiler) işlemi uygulanır. Askıya alma 6 (altı) aydan fazla olamaz. Askıya alma süresi sonunda uygunsuzluğun kapatılmadığını tespit etmesi durumunda, sertifikanın ve sözleşmenin iptali işlemi uygulanır. İptal işlemine maruz kalan üretici/üreticiler iptal işlemine ait kararının verildiği tarihten itibaren on iki ay süre ile kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerine dahil edilmez, her hangi bir KSK ile sözleşme yapamaz.

Kontrolör, sertifikasyon prosesinin durmasına yol açan büyük uygunsuzluk durumlarında, onay için söz konusu kontrol raporunu Şirket Müdürü'ne iletir (Bu durum doküman inceleme aşamasında da geçerlidir). Kontrol raporunun TURKGAP tarafından onayı şarttır. Onay, kontrol raporu üzerine imza atılması suretiyle kayıt altına alınır.

Kontrolleri tamamlanmış iyi tarım uygulamaları ürünlerinin kontrolüne ilişkin bilgi ve belgeleri, atanmış olan gözden geçirmeden sorumlu kontrol faaliyetinden bağımsız olan kişiye verilir. Sorumlu olan kişi tüm gözden geçirmelerini yaptıktan sonra uygunsuzlukların kapatılmış olduğunu tespit eder ve eksik olmadığından emin olduktan sonra **Kontrol Sonucu Onay Formu (F.47)** nda gözden geçirme ile ilgili bölümü doldurup dosyayı atanmış olan sertifikaya teslim eder. Eğer eksik tespiti olursa dosyadan sorumlu kontrolöre verilir.

5.2.3 Sertifikasyon İşlemleri

Kontrol dokümantasyonu ve sertifikanın verilmesi ancak, varsa tüm uygunsuzlukların giderildiği ve giderildiklerinin dokümanite edilmiş kanıtlarının mevcudiyeti görüldükten sonra **on dört** gün içerisinde sertifikasyona ilişkin kararı onaylanır. Sertifikaya sunulan kontrol dokümantasyonunu inceleyerek karar alır, olumlu veya olumsuz kararların sonucu **Kontrol Sonucu Onay Formu (F.47)** ile kayıt altına

alınır. Karar olumsuz ise durumun, gerekçeleri ve yapılması gerekenlerle birlikte (raporun revizyonu vb.) Şirket Müdürü tarafından kontrolöre iletilmesi sağlanır. Sertifikeler, gerektiğinde kontrol dokümantasyonunun düzeltilmesini, kontrolün tamamen / kısmen yenilenmesini vb. de talep edebilir.

Sertifikeler onayından sonra sertifika düzenlenebilir. Sertifikanın düzenlenebilmesi için TURKGAP ile Üretici arasında **İyi Tarım Uygulamaları Kontrol ve Sertifikasyon Sözleşmesi(F.54)**' nin imzalandığından emin olunmalıdır. Sertifika, sertifikeler tarafından imzalanır ve TURKGAP' a teslim edilir. TURKGAP Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbise gönderir.

İyi tarım uygulamaları sertifikasına hak kazanan üretici, üretici grubu ve Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbislere, İyi Tarım Uygulamaları Sertifikası(F.63) verilir. TURKGAP' ın kodu olan TR.İTU.05.' in arkasına dosya numarası yazılarak sertifika numarası verilir. Bitkisel üretim kapsamında yer alan birden fazla ürün aynı sertifikada yer alabilir. Sertifikanın geçerlilik süresi, düzenlendiği tarihten itibaren en fazla 12 (on iki) aydır. Sertifikanın yayınlanmasından sonra sertifika geçerlilik süresi içerisinde aynı kapsamdaki yeni ürün veya ürünlerin kontrolünün tamamlanması durumunda, önce yayınlanan sertifika revize edilerek yeni ürünler sertifika kapsamına alınır. Sertifikanın revize edilmesi durumunda, sertifika geçerlilik süresi uzatılmaz. TURKGAP, gerçekleştirdiği yıllık faaliyetleriyle ilgili; üretici, üretici birliği, üretici, üretici örgütü veya müteşebbis, kooperatifler ya da benzer tüzel kişilere ait ürün, sertifika, kontrol, üretim, ihracat, çalışan personelin durumu, cezai işlemler gibi tüm bilgileri, Bakanlıkça belirlenecek süre ve formatta Bakanlığa bildirir. Ayrıca, verim çağına gelmemiş, dolayısıyla hiçbir ürün alınamayan meyve bahçelerinde ve doğal afet nedeniyle (yağmur, dolu, don vs.) tamamı zarar görmüş hiç ürün alınamayan üretim alanlarında ürün olmadığından ve ürüne ait bütün kontrol aşamaları tamamlanamadığından sertifika düzenlenmez. Hiç ürün alınamayan parseller sertifikasyon kapsamından çıkartılır.

Sertifikeler, kontrolör tarafından hazırlanan **Üretici Risk Analizi (F.88)** formunu inceler. Bu formda genel olan kısımda 1 tane bile riskli görülen madde var ise veya ilk 3 maddenin bulunduğu kısımda riskli maddeler çoğunlukta ise, o üreticiyi **İyi Tarım Uygulamalarında Riskli Üreticiler Listesi (F.90)**' ne kayıt eder.

5.2.4 Habersiz Kontrol: İyi Tarım Uygulamalarında Riskli Üreticiler Listesi (F.90)' de tespit edilen üreticilere sertifikasyon geçerlilik süresi içerisinde habersiz denetim gerçekleştirilir. TURKGAP, yılda en az bir kez her sertifikasyon seçeneğindeki sözleşme yaptığı tarafların en az %10' unu habersiz olarak kontrol eder. **Tespit edilen üreticilerin kontrol planları kontrol tarihinden en geç 7 (yedi) gün önce üretimin yapıldığı yerin il müdürlüğüne ulaşacak şekilde bildirilir.** Bu habersiz kontrollerde, kontrolden en fazla kırksekiz saat öncesinde üreticiye bildirimde bulunur. Üretici, geçerli bir mazeret bildirmek suretiyle habersiz kontrolün bir defaya mahsus ertelenmesini talep edebilir.

5.3 Grup (Üretici Örgütü-Müteşebbis) Kontrol ve Sertifikasyon İşlemleri

Üretici örgütü veya müteşebbis çatısı altında sözleşmeyle bir araya gelen gerçek kişilerin ÇKS' ye kayıtlı olan alanlarda üretim yapması halinde grup sertifikasyonu yapılır. İyi Tarım Uygulamaları kontrol faaliyetlerinden yaralanmak isteyen Üretici Örgütü veya Müteşebbisler telefon/mail/e-posta ile yada TURKGAP' ın web sayfasında yer alan **ITU Müracaat Formu (F.55)** ile TURKGAP' a başvurur. Şirket Müdürü gelen başvuruyu grubun sayısını, sertifikasyon kapsamını, alanları ve ürünlerini dikkate alarak değerlendirir. Bu kriterlerin uygun olmadığı durumları üretici grubu veya müteşebbise iletir. Uygun olduğu durumda, Sertifikasyon Hizmeti Teklif Formu (F.26)' nu hazırlayarak üreticiye sunar. Fiyat teklifini üreticinin kabul etmesi durumunda karşılıklı olarak **İyi Tarım Uygulamaları Kontrol ve Sertifikasyon Sözleşmesi (F.54)** imzalanır. Üretici örgütü ve müteşebbisler, TURKGAP ile sözleşme yapılmasını müteakip kontrol tarihine kadar üretici grubuna üye artışı yapabilirler. Ayrıca, sertifikası yayınlanan ürünlerde hasat dönemi tamamlanmamış ise gruba üye dahil edilebilir. Gruba dahil edilen yeni üreticiler kontrol edilerek sertifikasyon kapsamına alınır. İmzalanan sözleşme ile birlikte Şirket Müdürü ilk olarak kalite yönetim sistemi kontrol planını hazırlar. Kontrolü gerçekleştirecek olan

kontrolör şirket müdürü tarafından atanır. Kontrol planı bir gün olacak şekilde planlanır. Sözleşmenin yapılmasından sonra diğer aşamalar bireysel sertifikasyonda belirtildiği şekilde yapılır. Şirket müdürü kontrolör görevlendirmede kontrol soru formunda kalite yönetim sistemi kontrolüne uygun olan **F.68 Kalite yönetim sistemi kontrol listesini (KY/QM)** belirtir. Kalite yönetim sistemi denetimi gerçekleştirildikten sonra uygunsuzluklar var ise, kapanması için kontrol tarihinden itibaren 28 (yirmi sekiz) gün içerisinde kapatılması gerekir. Kalite yönetim sistemindeki uygunsuzluklar kapatıldıktan sonra grup içi üretici denetimleri planlanır. **Gruba dahil üreticilerin seçimi yapılırken Gruba Dahil Üreticilerin Seçimi Risk Analizi (F.93) kullanılır.** TURKGAP' ca belirlenen üreticilerin sertifikasyon kapsamındaki tüm üretim alanlarının kontrolleri yapılır. Kontrol edilecek üretici sayısı; her alt kapsam için üretim sistemleri dikkate alınarak, gruba dahil üretici sayısının ayrı ayrı kareköklerinin toplamının alınması ile belirlenir. Karekök sonucunun ondalık sayı olması halinde yukarıya tamamlanır. **Üretici seçimi yapılırken ürün çeşitliliği, il-ilçe-köy çeşitliliği, üretim yöntemi ve iç kontrol raporları dikkate alınır.** Ürün üretim şekli ve hasat zamanı öncelikli olanlar zorunlu seçilir. (Örneğin, hasadı önce olan ama daha önceki yıl denetimi yapılmış üretici farklı bir ürüne sahip ise bu üretici zorunlu seçilir.) Birden fazla ürünü olan üreticinin hasat zamanları denetime uygun ise seçimi yapıldığında diğer ürünlerin düşümü yapılır. Daha sonra üreticilerin hangi illerde, ilçelerde ve köylerde olduğu listenilir. Bunları takiben iç kontrol raporları da incelenerek üretici seçimi yapılır. Üretici seçiminde tüm ürünlerin kontrol edilmesi sağlanır. Müteakip kontrollerde farklı üreticiler seçilir. Üretim/yetiştiricilik alanlarının aynı il sınırları içerisinde yer alması durumunda bir günde en fazla üç üretici olacak şekilde hesaplanır. Kontrolör sayısının birden fazla olması durumunda, üreticilerin kontrol süreleri yukarıda belirtilen esaslara göre her kontrolör için oranlanarak hesaplanır. Eğer üretici örgütü ve müteşebbisin 2. yılı ise bir önceki yılın KYS ve üretici kontrollerine ait raporlar incelenerek, sistematik örnekleme yöntemiyle daha önce denetlenmemiş üreticilerin seçimleri yapılır.

Üretici seçimlerinden sonraki işlemler bireysel sertifikasyondaki gibi yapılır. Grup sertifikasyonuna dahil üretici/üreticilerin yapacağı uygunsuzlukların sonuçları, kontrolör tarafından hazırlanacak gerekçeli raporda belirtmek suretiyle sadece uygunsuzluğu yapan üretici/üreticileri etkilediği durumda iptal işlemini; sadece uygunsuzluğa neden olan üretici/üreticilere uygulayabilir. Üretici örgütü ve müteşebbisler, TURKGAP ile sözleşme yapılmasını müteakip kontrol tarihine kadar üretici grubuna üye artışı yapabilirler. Ayrıca, sertifikası yayınlanan ürünlerde hasat dönemi tamamlanmamış ise gruba üye dahil edilebilir. Gruba dahil edilen yeni üreticiler kontrol edilerek sertifika kapsamına alınır.

5.3.1 Habersiz Kontroller: Grup sertifikasyonu kapsamında ilk kez sözleşme yapılan üretici örgütü veya müteşebbislerin ilk sertifikalarının geçerlilik döneminde; kontrol edilen üretici sayısının %50'si kadar üreticiye ilave olarak habersiz kontrol yapılır. Bu kontrollere ilaveten, yılda en az bir kez her sertifikasyon seçeneğindeki sözleşme yapılan tarafların en az % 10' u habersiz olarak kontrol edilir. Tespit edilen üreticilerin kontrol planları kontrol tarihinden en geç 7 (yedi) gün önce üretimin yapıldığı yerin il müdürlüğüne ulaşacak şekilde bildirilir Bu habersiz kontrollerde, üretici gruplarının öncelikle kalite yönetim sistemi kontrol edilir, herhangi bir uygunsuzluk görülmesi durumunda gruba dahil üreticiler, İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik 6. maddenin üçüncü fıkrası çerçevesinde kontrol edilir. Habersiz kontrollerde; kontrolden en fazla 48 (kırk sekiz) saat öncesinde üretici örgütü veya müteşebbise bildirimde bulunur. Üretici örgütü veya müteşebbisler geçerli bir mazeret bildirmek suretiyle habersiz kontrolün bir defaya mahsus ertelenmesini talep edebilir.

5.4 Yaptırımlar

TURKGAP, askıya alma ve sertifikanın iptali işlemi uyguladığı üretici, üretici örgütü veya Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbisleri, karardan itibaren en geç bir ay içinde Bakanlığa bildirir. Aynı zamanda, iptal işlemi uyguladığı üretici, üretici örgütü veya Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbisleri diğer KSK'lara bildirir. Üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler kendilerine uygulanan işlemlerle ilgili olarak TURKGAP tarafından yapılan tebliğ tarihinden itibaren 1 (bir) ay içerisinde Bakanlığa itiraz edebilir.

Üç çeşit yaptırım vardır; Uyarı, Askıya alma ve İptal. Bunlar, kontrol noktalarındaki ve sözleşmeye dayalı yaptırımlardır.

Yaptırımlar ürüne olduğu kadar üretici, üretici örgütü veya müteşebbise de uygulanabilir ve sertifika yayınlanışının öncesinden (örn: ilk kontrolde uygunsuzluk tespit edilirse) bitişine kadar uzatılabilir (örn: iptal uygulaması yapılmış ise).

İlk kez sözleşme yapılan üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin kontrolünde veya ilk kez sertifikasyon kapsamına alınan ürünlerin kontrolünde, istenilen düzeltici faaliyetlerin üç aydan daha fazla bir sürede kapatılması durumunda, yeniden yerinde kontrol yapılır.

5.4.1 Uyarı: Tespit edilen tüm uygunsuzluk tipleri için bir uyarı düzenlenir. Düzeltmeler için izin verilen süre, TURKGAP ve üretici, üretici örgütü veya müteşebbis arasında karara bağlanarak, maksimum uygunsuzluk düzeltici faaliyet süresi uyarı/uyarıların düzenlendiği tarihten itibaren 28 (yirmi sekiz) günlük bir süredir. Şayet uygunsuzluk bir birinci derece zorunluluğun yerine getirilmemesiyle ilgiliyse, askıya alma uygulaması yapılmadan önce, maksimum 28 günlük bir erteleme süresi verilmesi, uygunsuzluklara karşı alınan düzeltici faaliyetlerin uygulanışı sürecinde kontrolör tarafından gerçekleştirilen kontrol sırasında, insan, çevre ve hayvan sağlığına, güvenliğine ilintili uygunsuzluğun kritikliğinin değerlendirilmesine bağlı olacaktır. Birinci derece zorunlulukla ilgili uygunsuzlukların düzeltilmesi için verilecek olan süreye (28 günlük süre içerisinde) TURKGAP karar verir. İnsan, çevre ve hayvan sağlığını, güvenliğini ciddi anlamda tehdit eden sakıncalar olduğu durumda kesinlikle zaman verilmez. KYS ile ilgili konulardaki uygunsuzlukların düzeltilmesi hazırlanacak bir planla yapılır. Süre, uygunsuzluğun tehlikesine ve çevresel şartlara göre en fazla 28 gün olmak şartı ile üretici, üretici örgütü veya müteşebbisin bu düzeltmeleri yapabileceği gün sayısına göre ayarlanacaktır. Birinci derece zorunluluk uygunsuzluklarını kapatmadan Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbise sertifika verilmez. Eğer yaptırım gerektiren sebepler, verilen zaman süresi içerisinde çözümlenmezse (maksimum 28 gün), Askıya alma uygulanır.

5.4.2 Askıya alma: Üretici, üretici örgütü veya müteşebbis, düzenlenen bir Uyarıdan sonra verilen sürede yeterli düzeyde düzeltici faaliyet gösterememişse, sertifikanın kullanım hakkını durduran veya sertifika yayınlanmasını geciktiren askıya alma işlemi uygulanır. Askıya alma, gönüllü olarak bazı (kısmi) ya da tüm (tamamen) ürünleri için isteyen bir Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbise verilebilir.

Askıya alma uygulamasından sonra, düzeltme için verilecek süre TURKGAP tarafından kararlaştırılır ve en fazla 6 ay süreyle geçerli olacaktır. Eğer Askıya alma üretici, üretici örgütü veya müteşebbis tarafından gönüllü olarak istenmiş ise TURKGAP ile anlaşmalı olarak, uygunluk için yürütülen düzeltici faaliyetler ve söz konusu süre çiftçinin kendisi tarafından belirlenecektir, fakat yeni kayıt süresinden önce tamamlanmalıdır.

Bu zaman zarfında (Askıya alma süresi) üretici, üretici örgütü veya müteşebbis İTU sertifikasını ve İTU sertifikası ile ilişkisi olan herhangi bir dokümanı kullanamayacaktır. Askıya alma işlemi, tespit edilen uygunsuzluğa at kontrol noktasının yer aldığı kapsama göre kısmi veya komple askıya alma şeklinde uygulanır.

5.4.3 Kısmi Askıya Alma: Üretici örgütü veya Müteşebbis grubu içerisinde bulunan gerçek üreticilerden bir kısmına veya bireysel olarak sertifikalandırılmış ürün veya alanının sadece belli bir kısmına uygulanan askıya alma işlemidir. Kısmi askıya almada, sertifikasyon kapsamındaki bir veya birden fazla ürün askıya alınır. Örn: Eğer elma ve kiraz sertifikalandırılmışsa, Uyarı verildikten sonra verilen sürede yeterli düzeyde düzeltici faaliyet yapılamamış ise, kirazın tamamı için kısmi askıya alma uygulanabilir. Bu uygulama, uyarı ile sonuçlanan uygunsuzluğun yalnızca kirazda tespit edildiği durumda yapılır.

TURKGAP tarafından bir üretici örgütü veya müteşebbis grubun içindeki bir üreticiye herhangi bir uygunsuzluk tespit edilir ise, üretici örgütü veya müteşebbis grubun içerisindeki uygunsuzluğun

ciddiyetini anlayabilmek amacı ile örnek sayısını artırarak denetim yapılır, uygunluk sağlamayan üreticiler tespit edilir ise kısmi askıya alma işlemi uygulanır.

5.4.4 Komple Askıya Alma: TURKGAP tarafından belirlenen zaman süresince sertifika kapsamındaki tüm ürünlerin askıya alınmasıdır. Eğer Askıya alma sebebi olan uygunsuzluk, sertifikalı ürünlerin bütün alt-alanlarını kapsayan Tüm Çiftlik Alanlarını veya temel alanları (ÖRN. bitkisel ürün alanı) kapsıyor ise komple askıya alma işlemi uygulanır.

Örn: Tüm Çiftlik modülündeki bir Birinci derece Zorunluluğa bağlı olan bir uygunsuzluk nedeniyle bir Uyarı verilir.

Örn: Sadece elmalar kaydedilmiş ve sertifikalandırılmış ise (diğer bir deyişle, sadece bir alt-alan ve bir ürün) bir komple Askıya alma uygulanır.

Düzeltilmek için belirlenmiş süre içerisinde (6 ay veya daha kısa bir süre) düzeltici faaliyetlere istinaden yeterli kanıt gösterilebildiği zaman (Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbise ilave fatura edilen masraflar ile yapılan takip-denetimleri veya diğer yazılı veya görsel kanıtlar) Askıya alma kaldırılabilir. Belirlenen süre zarfında şayet Askıya alma nedenleri çözüme ulaşmaz ise, sertifika ve üretici, üretici örgütü veya müteşebbis iptal ile cezalandırılır.

5.4.5 İptal: İki çeşit iptal vardır:

5.4.5.1 Sözleşmenin iptali: Sözleşmenin iptali şu durumlarda olacaktır:

- Üretici, üretici örgütü veya müteşebbis kısmi ya da komple askıya alma işleminden sonra ve 6 aylık süre tamamlandığında yeterli düzeltici faaliyet gösterememiş ise,
- Bir alandaki uygunsuzluğun üretimin bütünlüğünü etkilemesinden kuşku duyulduğunda,
- Sözleşmeye dayalı birinci derece uygunsuzluklar görüldüğü zaman sözleşmenin iptali durumunda İTU sertifikası veya sertifika ile ilgili olabilecek her türlü alet ve dokümanın tamamının kullanımdan men edilir.

5.4.5.2 Sertifikanın iptali: Sertifikanın iptali şu durumlarda olacaktır:

- Sertifikasyonu yapılan üretici, üretici gurubu veya müteşebbise gerçekleştirilen haberli veya habersiz kontrollerde tespit edilen uygunsuzluklar sonucunda, birinci derece kontrol noktalarının her hangi birine veya ikinci derece kontrol noktalarının yüzde beşinden fazlasına uymayanlara düzeltici faaliyet talebinde bulunarak, kısmi ya da komple askıya alındıktan sonra ve 6 aylık süre tamamlandığında yeterli düzeltici faaliyet gösterememiş ise,
- Bir alandaki uygunsuzluğun üretimin bütünlüğünü etkilemesinden kuşku duyulduğunda,
- Sertifikasyonu yapılan üretici gurubu veya müteşebbise gerçekleştirilen haberli veya habersiz kontrollerde tespit edilen uygunsuzluklar sonucunda, hiç ürün alınamayan parseller sertifikasyon kapsamından çıkartılarak iptal edilir.

İptal cezası verilen bir üretici, üretici örgütü veya müteşebbis, İptal işlemine ait kararın verildiği tarihten itibaren **12 (on iki) ay** süre ile kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerine dahil edilemez, tekrar İTU sertifikası için başvuru yapamaz.

5.4.6 Belgelendirme Kapsamının Daraltılması: Üretici, üretici örgütü veya müteşebbisin kendi talebi doğrultusunda ya da gerçekleştirilen herhangi bir kontrol neticesinde TURKGAP' ın belgelendirilmiş kapsamının bir kısmı için belgelendirme şartlarını karşılamada devamlı ya da ciddi bir başarısızlık gösterdiğinde belgelendirme şartlarının karşılanamadığı kısmı dışarıda kalacak şekilde daraltılır. Kontrolörün tespit ettiği uygunsuzluklar içerisinde İyi Tarım Uygulamaları Yönetmeliğinin kesinlikle uygun görmediği kritik kontrol noktası var ise, Gözden Geçirmecinin ve Sertifikarinde onayıyla kapsam daraltma yapılır. Kapsam daraltma ile ilgili kararlar F.47 Kontrol sonucu onay formuna kayıt edilir.

5.4.7 Sertifikanın Haksız Kullanımı

Sertifikanın haksız kullanımı ile ilgili izlenecek yol, **Sertifika ve Logoların Kullanımı Prosedürü** (PR.10)' nde belirtilmekle birlikte, TURKGAP ile Kontrol / Sertifikasyon sözleşmesi akdetmeksizin sertifikanın kazandırdığı menfaatleri kullanarak TURKGAP' ı maddi zarara sokması sebebiyle dava tarihindeki üretici, üretici örgütü ve müteşebbislerin büyüklüğü göz önüne alınarak, sertifikasyon günlük kontrol ücreti taban miktarından az olmamak üzere yıllık sertifika kullanım ücreti toplamı kadar maddi tazminat davası açılır.

TURKGAP ile Kontrol / Sertifikasyon sözleşmesi yaparak sertifika kullanma hakkı kazanan üretici, üretici örgütü ve müteşebbislerin, sertifikasını haksız kullandığı tespit edildiğinde; üretici, üretici örgütü ve müteşebbislerin çalışan sayısı göz önüne alınarak dava tarihindeki yıllık sertifika kullanım ücreti taban miktarından az olmamak üzere tavan miktarının on katına kadar manevi tazminat davası açılır.

Sertifika ve eklerini sertifika askıda iken kullanan ve üzerinde tahrifat yapan müteşebbislerin sözleşmeleri fesih edilir.

5.4.8 Sertifikanın Yanıltıcı Kullanımı

Sertifikanın yanıltıcı kullanımı ile ilgili izlenecek yol, sertifika ve logoların kullanımı prosedürü (PR.10)'nde belirtilmekle birlikte, TURKGAP ile sözleşme yapılarak sertifika kullanma hakkı kazanan müteşebbislerin; tanıtım dokümanlarında / malzemelerinde;

Sertifikanın tüketiciyi yanıltıcı şekilde kullanılması Müteşebbisin sertifikayı, kapsamında olmayan farklı adres / ürün için kullanması durumları tespit edildiğinde üretici, üretici örgütü ve müteşebbis yazılı olarak uyarılır ve herhangi bir ihtilaf durumunda sertifikalı üretici, üretici örgütü ve müteşebbis, sertifikayı referans gösteren tüm tanıtıcı yayınlarını TURKGAP' a sunmak zorundadır. TURKGAP, gerektiğinde yasal uzmanların işbirliği ile veya görüşlerini alarak bu referanslarda sertifikanın yanıltıcı şekilde kullanılıp kullanılmadığını değerlendirir. Kullanılmışsa üretici, üretici örgütü ve müteşebbislerin söz konusu yayındaki uygunsuzluğu düzelterek yenisini sunmasını ister. Üretici, üretici örgütü ve müteşebbisler gerekli değişiklikleri yapmayı reddederse, sorunla ilgili olarak sertifikanın askıya alınması, sözleşmenin feshedilmesi ve sertifikanın geri alınması, yasal girişim vb. işlemler yukarıda belirtildiği şekilde yapılır.

5.5 Kontrol / Sertifikasyon Sistemindeki Değişiklikler

Kontrol / Sertifikasyon prosedürlerinde, Kontrolün / Sertifikasyonun esas alındığı yönetmelik şartlarında herhangi bir değişiklik olduğunda Şirket Müdürü; durumu Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbislere faks veya elektronik posta ile yazılı olarak bildirir. Ayrıca web sitesinde de değişiklik duyurusu yayınlanır.

Şirket Müdürü, yasal mevzuattan ya da TÜRKAK 'tan kaynaklanmayan kontrol ve sertifikasyon kuralı değişikliklerinde; Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbislere yazılı olarak (faks veya e-posta) bilgi verir ve Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbislerin de görüşlerini alır. Alınan görüşleri Şirket Müdürü, Yönetim Temsilcisi' yle de görüşerek değerlendirir ve değişiklik hakkındaki nihai kararı verir. Yönetim Temsilcisi; değişikliklerden etkilenen kalite yönetim sistem dokümantasyonunda gerekli revizyonların yapılmasını sağlar ve durumdan etkilenen taraflara dokümanların dağıtımını yapar.

Üretici, Üretici Örgütü veya müteşebbisin, verilen kararlarla ilgili her türlü itirazı, **İtirazlar, Şikayetler ve Uyuşmazlıklar Prosedürü(PR.06)** ne göre işlem görür.

5.6 Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) Nedeniyle Kontrol Ve Sertifikasyon İşlemleri

Bu doğrultuda gerçekleştirilecek kontrol ve sertifikasyon işlemleri, aşağıda belirtilen genel kurallar çerçevesinde yürütülür:

a) Üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin 2020 yılında yayımlanmış sertifikalı ürünleri için kontrol ve sertifikasyon faaliyetleri yürütülür.

b) Kontrolün, üretim yerinde gerçekleştirilmesi esastır. Arazi kontrollerinin yerinde yapılabildiği yerlerde; Yönetmelik hükümleri doğrultusunda arazi kontrolleri gerçekleştirilir. Kontrol esnasında kontrolör tarafından, koruyucu tedbirler alınır. Sosyal mesafeye dikkat edilerek, maske ve eldiven gibi koruyucu ekipman kullanılmak suretiyle, bulaşmayı önleyecek gerekli hijyen tedbirleri alınarak kontrol faaliyeti yürütülür.

c) Üretici, üretici örgütü veya müteşebbisin kontrol ve sertifikasyon talebi olması durumunda, TURKGAP risk analizi ile kontrolün gerçekleşeceği il/ilçenin yetkili kurumları tarafından alınan kararları da dikkate alarak en uygun kontrol yöntemini belirler. Üretim alanına ulaşımın mümkün olamaması halinde, kontrolör tarafından uzaktan kontrol gerçekleştirilir.

5.6.1 Uzaktan kontrol ve sertifikasyona ilişkin genel kurallar

Arazi veya işletme kontrollerinin yerinde yapılamadığı durumlarda, TURKGAP uzaktan kontrol sonuçlarına göre sertifikasyon faaliyetlerini gerçekleştirebilir. Uzaktan kontrol faaliyetleri aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) TURKGAP, uzaktan kontrole ilişkin gerekçeleri bilgi ve belge ile tespit ederek, ilgili üretici dosyasında kayıt altına alır.

b) TURKGAP, çevre, insan ve hayvan sağlığı açısından uzaktan kontrol talebinde bulunan işletmenin risk değerlendirmesini yapar.

c) Uzaktan kontrolün gerçekleştirilebilmesi için üretici, üretici örgütü veya müteşebbisin, uzaktan kontrol süreci hakkında bilgilendirilmiş olduğuna, kontrolün uzaktan gerçekleştirilebileceğine ve 31 Aralık 2021 tarihine kadar kontrolün üretim yerinde doğrulanacağına dair onayı alınır.

ç) TURKGAP, kontrol süreci kaydının (görüntü ve ses) gerçekleştirilebileceğine ilişkin üretici, üretici örgütü veya müteşebbisinden 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu gereği açık rıza beyanını alır.

d) Uzaktan kontrolü yapılacak üreticiler, üretici örgütleri veya müteşebbislerin yetkilileri ile temasa geçilip, ses ve görüntü kaydı ile ilgili alt yapı oluşturulur.

e) TURKGAP, tercihen ilgili üretici, üretici örgütü veya müteşebbis için bir önceki yerinde kontrolünü gerçekleştirmiş veya daha önce kontrolünü gerçekleştirmiş bir kontrolörü atar. Daha önce yerinde kontrolü gerçekleştiren kontrolör bulunmuyor ise başka bir kontrolör atanır.

f) Üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler, üretim dönemine ait iç kontrol raporu, analiz raporu, kritik noktaların görsel çıktıları ve işletme ile ilgili her türlü bilgi, belge vb. güncel dokümanları kontrol tarihinden en erken onbeş gün önce KSK' ya gönderir, en geç yedi gün önce eksikliklerini tamamlar. TURKGAP, işletmenin daha önceki üretim dönemine ait kontrol raporları ve düzeltici faaliyetlerini de dikkate alarak gönderilen dokümanı inceler.

g) Numune almaya ilişkin genel hükümler çerçevesinde, numune üretici, üretici örgütleri veya müteşebbisler tarafından alınır ve TURKGAP' ın dış kaynak olarak sözleşme yaptığı ve Bakanlıkça yetkilendirilen laboratuvara analiz amacıyla gönderilir. TURKGAP, ilgili laboratuvardan analiz kapsamı ve sonuçlarını talep ederek değerlendirir. Risk analizi sonuçlarına göre gerektiğinde Bakanlık il/ilçe Müdürlükleri, numune alımı yaparak veya numune alımına eşlik ederek alınan numunenin güvenli bir şekilde laboratuvara gönderilmesini sağlayabilir.

ğ) Uzaktan kontrolün yapılacağı tarihte üretim sahaları ile görsel kontrol gerektiren konular görüntüleme yöntemi ile kontrol edilir.

h) Kontrol sonucunda; iyi tarım uygulamaları mevzuatına uygun olmayan durumun tespit edilmesi halinde Yönetmelik hükümlerince belirtilen yaptırımlar uygulanır.

Uzaktan kontrol sonucunda, TURKGAP sertifikasyon faaliyetini aşağıdaki şekilde yürütür:

a) Yönetmelik hükümlerince uygunluk kriterleri ve kontrol noktalarına uyum gösterecek şekilde düzeltici faaliyetleri etkin bir şekilde kapatamayan üretici, üretici örgütü veya müteşebbislere sertifika düzenlenmez.

b) Uzaktan kontrol sonucunda düzenlenen sertifikaların geçerlilik süresi, düzenlendiği tarihten itibaren en fazla altı aydır.

c) Düzenlenen imzalı sertifikaların dijital kopyaları üretici, üretici örgütü veya müteşebbise elektronik olarak gönderilir. Islak imzalı sertifikalar ise mücbir sebebin sona ermesinden sonra ilgililere ulaştırılır.

Uzaktan kontrol ile gerçekleştirilen sertifikasyon faaliyetlerinde, 31 Aralık 2021 tarihine kadar yerinde doğrulama kontrolleri yapılır. Uzaktan kontrolde üretici, üretici örgütü veya müteşebbis tarafından gönderilen bilgi, belge, rapor ve dokümanların arazi kontrolleri ve objektif delillerle uygunluğu doğrulanır. Bu şekilde doğrulama amaçlı yapılan kontrollerde Yönetmelikte yer alan bir günde denetlenecek üretici, üretici örgütü veya müteşebbis sayısı risk analizleri dikkate alınarak iki katına çıkarılabilir. Uygunluğu doğrulanamayan hususlarda Yönetmelik hükümleri gereğince işlem tesis edilir.

5.6.2 Genel hükümler

a) TURKGAP, Yönetmelikte yer alan sürelerde kontrol ve sertifikasyon faaliyetlerine ilişkin olarak Bakanlık il müdürlüğüne gerekli bildirimlerde bulunur. Ayrıca bu bildirimlerde, uzaktan kontrol yapılacağına ilişkin açıklamaya yer verir.

b) Bir önceki sertifikasını başka bir KSK' dan alan üretici, üretici örgütü veya müteşebbisler, verilmiş olan sertifikaya ilişkin gerekli olan bütün bilgi ve belgeleri TURKGAP' a iletmesi sonucunda uzaktan kontrol ve sertifikasyona ilişkin süreç başlatılabilir. Gerekli durumlarda, 2020 yılı sertifikasını veren KSK kontrol raporuna ve düzeltici faaliyetlere ilişkin konularla ilgili bir raporu üretici, üretici örgütü veya müteşebbislere verir.

c) Üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin uzaktan kontrol ve sertifikasyona ilişkin talebinin bulunması esastır.

d) Arazi kontrolünü gerektirecek düzeyde bir şikâyet olması durumunda, yerinde kontrol gerçekleştirilir.

e) Uzaktan kontrol ve sertifikasyonu yapılan üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin dosyaları TS EN ISO/IEC 17065 5.2 maddesi çerçevesinde tarafsızlık mekanizması tarafından öncelikli olarak değerlendirilir. TURKGAP, uzaktan kontrol ve sertifikasyon süreçlerinde görev alan personelin bilgi teknolojileri kullanarak hizmet yürütme yetkinliğini sağlayacak ve salgınla ilgili koruyucu tedbirleri içerecek eğitimleri gerçekleştirerek kayıt altına alır.

f) Aşağıdaki durumlarda uzaktan kontrol ve sertifikasyon faaliyetleri yapılamaz:

1. Üretim faaliyetinin veya sertifikalandırılacak ürünün olmaması,
2. İyi tarım uygulamaları kapsamında, ilk kez sözleşme imzalayan üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin olması,
3. 2020 üretim yılında yayımlanmış sertifikasının bulunmaması veya farklı ürünlerde iyi tarım uygulamaları sertifikasının bulunması,
4. Üretici, üretici örgütü veya müteşebbislerin uzaktan kontrol ve sertifikasyona ilişkin talebinin bulunmaması,
5. Arazi kontrolünü gerektirecek düzeyde bir şikâyetin veya riskin olması.

g) Bu uygulamaya yönelik olarak ülke genelinde veya münferit il/ilçelerde salgının sürecinin devam ettiği veya salgının sona erdiği ilgili TURKGAP sorumluluğunda takip edilir, gerektiğinde Bakanlık salgının sona erdiğini veya devam ettiğini bildirir.

h) Risk analizi sonucunda habersiz kontrol yapılması gerektiren özel durumlar dışında habersiz kontroller salgının sona ermesini müteakip gerçekleştirilir.

i) Salgın hastalık sonucunda ortaya çıkan risklerin engellenmesi amacıyla üretici, üretici örgütü ve müteşebbisler;

1. Ürün güvenliği ile iş sağlığı ve güvenliğini sağlayacak şekilde yazılı ve görsel kurallar geliştirir, uygular ve kayıt altına alır.
2. Çalışanlarına hijyen ve koruyucu önlemler konusunda eğitim düzenler.
3. Salgın hastalıktan şüphelenilen personelle ilgili olarak gerekli tedbirleri alır. Buna ilişkin risk değerlendirmesi yaparak salgının yayılmasını engelleyecek, ürün güvenliği ile çalışanların sağlığını koruyacak çalışmaları yapar.

i) TURKGAP, salgın nedeniyle kontrol ve sertifikasyon süreçlerinde yaptığı değişiklikler hakkında sözleşme yaptığı üretici, üretici örgütü ve müteşebbisleri bilgilendirir.

6. İlgili Dokümanlar

- İYİ TARIM UYGULAMALARI hakkında Yönetmelik
- İTU kritik kontrol noktaları
- TS EN ISO/IEC 17065
- Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu
- Zirai Karantina Numune Alma Ve Analiz Yönetmeliği
- Gıda Güvenliği Ve Kalitesinin Denetimi Ve Kontrolüne Dair Yönetmelik
- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve buna bağlı tebliğler
- Kontrolör ve Sertifikatörlerin Atanma ve Görevlendirilme Prosedürü (PR.14)

- Kontrol / Sertifikasyon Müracaatı ve Sözleşme Yapılması Prosedürü (PR.09)
- İtirazlar, Şikâyetler ve Uyuşmazlıklar Prosedürü (PR.06)
- Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) Nedeniyle İyi Tarım Uygulamalarının Kontrol Ve Sertifikasyonuna İlişkin Talimat (2021/05)

7. İlgili Kayıtlar

- Kontrolör / Sertifikasyon Görevlendirme Bildirgesi (F.17)
- ITU Müracaat Formu (F.55)
- Kontrol Planı (F.48)
- İyi Tarım Uygulamaları Kontrol Sözleşmesi Genel Şartları (F.53)
- Kontrol ve Sertifika İçin Gerekli Dokümanlar Formu (F.29)
- Doküman İnceleme Sonuç Raporu (F.43)
- Tarla bitkileri Kontrol Listesi TÇ/AF - BÜ/CB-.CC.(F.76)
- Yaş meyve sebze Kontrol Listesi TÇ/AF - BÜ/CB - MS/FV (F.56)
- Kalite yönetim Kontrol Listesi KY/QM (F.68)
- **Pamuk kontrol noktaları PA/CO (F.86)**
- TURKGAP İyi Tarım Uygulamaları Kontrol Raporu (F.57)
- TURKGAP Kontrol Uygunluk Raporu (F.46)
- Kontrolör / Sertifikasyon Yükümlülük Beyanı (F.04)
- Kontrol Sonucu Onay Formu (F.47)
- İyi Tarım Uygulamaları Kontrol ve Sertifikasyon Sözleşmesi (F.54)
- Sertifika İcmal Listesi (F.67)
- İyi Tarım Uygulamaları Sertifikası (F.63)
- İyi Tarım Uygulamaları Sertifikalı İşletmeler / Müteşebbisler Listesi (F.65)
- Numune Etiketleri (F.74)
- Üretici Risk Analizi Formu (F.88)
- İyi Tarım Uygulamalarında Riskli Üreticiler Listesi (F.90)
- TURKGAP İhale Değerlendirme Formuna (F.91)
- TURKGAP Denetim Katılım Formu (F.92)
- Gruba Dahil Üreticilerin Seçimi Risk Analizi (F.93)
- Çiçek ve Süs Bitkileri Kontrol Listesi (F.95)
- Fide ve Fidan Kontrol Listesi (F.96)
- Çay Kontrol Listesi (F.99)

8. Ekler